

CONVO

KNNV afdeling Utrecht

Zomer 2023

**Roeken in Utrecht,
interessante ontwikkelingen**

Activiteitenkalender

Penningmeester gezocht

Hoop en Troost

Opwarming van de aarde, oorlog, kwakkelende democratie, stikstofbelasting, complotdenken, dat zijn de hoofdmoten van het nieuws van de laatste tijd. Allemaal slecht nieuws, of op zijn minst zorgelijk nieuws. Maar dat is niet vreemd, de mens heeft nu eenmaal de voorkeur voor slecht nieuws, dat houdt hem waakzaam.

Als burger staan we vaak machteloos, al kunnen we natuurlijk wel op bescheiden schaal ons steentje bijdragen. Al is het maar om het goede voorbeeld te geven en op deze manier anderen ook een steentje te laten bijdragen. En veel steentjes maken een hoge berg, waar niemand om heen kan.

Ons aandachtsveld is de natuur. Daar is voldoende mee aan de hand om ons zorgen over te maken. Terwijl we intussen wel gewoon van de natuur blijven genieten. We kennen twee belangrijke emoties die ons op de been houden: hoop en troost. Hoop op een betere tijd en troost als die niet blijkt te komen. Laten we hopen dat we niet getroost hoeven te worden.

Primula: symbool voor hoop

Papaver: symbool voor troost

bron: freenatureimages.eu/ en florum.nl/symbolische-betekenis-bloemen

Voorpagina: Geranium pratense (Beemdoeivaarsbek), Vianen

foto: Wil Dorresteyn

Inhoud

- 2 Hoop en Troost
- 3 Notulen ALV 2023
- 4 Roeken in Utrecht, interessante ontwikkelingen
- 8 Activiteiten afgelopen periode
- 12 Activiteiten komende periode
- 13 Excursies op de 3e maandag van de maand
- 14 Wilgentenenbollen met waterlelies: geplaatst!
- 15 Utrecht Rubriek
- 16 Pennigmeester gezocht
Activiteiten in Vogelvlucht

De afdeling Utrecht (1902) omvat Utrecht, Vleuten, De Meern, IJsselstein, Nieuwegein, Maarsse, De Bilt, Bilthoven, Houten en Vianen

Voorzitter: Frans Coolen;

voorzitter@utrecht.knnv.nl

Secretaris: Paul Raadschelders;

secretaris@utrecht.knnv.nl

Ledenadministratie: Paul Raadschelders;

ledenadministratie@utrecht.knnv.nl

Penningmeester: Maarten Drost;

penningmeester@utrecht.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris: Renee Lommen;

activiteiten@utrecht.knnv.nl

Webmaster: Cockie Streng;

webmaster@utrecht.knnv.nl

Public relations: vacature;

Redactie: Paul Damoiseaux;

redactie@utrecht.knnv.nl

Plantenwerkgroep: Richard Janzen;

plantenwerkgroep@utrecht.knnv.nl

Vogelwerkgroep: Menko Vlaardingebroek;

vogelwerkgroep@utrecht.knnv.nl

Erelid:

Mevr. P. Bouwmeester-Bels

Website: www.utrecht.knnv.nl

Notulen ALV 2023

door Paul Raadschelders

Opening en vaststellen agenda

De agenda is ongewijzigd.

Notulen vaststellen van de ALV 2022

Notulen zijn onder acclamatie en dankzegging aan de secretaris goedgekeurd.

Mededelingen

Afmeldingen zijn ontvangen van Lia Oosterwaal, Leo Thijssen. De vorige ALV is gemeld dat in samenwerking met de landelijke vereniging een statutenwijziging in het kader van de WTBR in behandeling is. Voorgenomen wijzigingen zijn doorgegeven aan de notaris. Wij hebben daarop nog geen reactie ontvangen. De wijzigingen zullen overigens beperkt zijn.

Samenstelling bestuur

Dit is een relatief nieuw onderwerp. Statutair is bepaald dat bestuursleden aftreden volgens een vastgesteld aftredingsrooster. Een bestuurslid wordt gekozen voor 5 jaar en is 1 keer herkiesbaar (in voorgestelde statutenwijziging voor 3 jaar en onbeperkt herkiesbaar). Overigens kan een bestuurslid zelf op elk gewenst moment aftreden. Op dit moment zijn Frans Coolen (voorzitter) en Maarten Drost (penningmeester) aftredend (beiden vanaf 2018 in het bestuur) en herkiesbaar. Bij algemene stemmen worden zij door de vergadering herkozen.

Maarten geeft aan dat hij nog één jaar penningmeester zal zijn en in 2024 als bestuurslid zal aftreden. Dat is jammer, maar er is begrip voor zijn keuze. We zullen op zoek gaan naar een opvolger.

Jaarverslagen (algemeen, jaarrekening, activiteiten, plantenwerkgroep, vogelwerkgroep)

Algemeen: Frans Coolen memoreert dat er al met al veel activiteiten zijn georganiseerd met dank aan alle actieve leden. Frans heeft een aanvulling: hij neemt vanuit het bestuur deel aan het Magie-overleg (1x per 2 maanden): hierin worden natuurrelevante zaken die in de gemeente spelen met diverse organisaties besproken. Het algemeen jaarverslag wordt goedgekeurd.

M.b.t. de *Jaarrekening* meldt penningmeester Maarten Drost dat er een klein verlies is begroot. Dit wordt niet gecompenseerd omdat het vermogen van de afdeling naar de zienswijze van het bestuur voldoende groot is. Een relatief grote kostenpost wordt gevormd door de bankkosten. Deze stijgen sterk. De afdeling heeft een betaalrekening bij ING en een spaarrekening bij ASN. De vraag is of de afdeling naar 1 bank kan overgaan. Opzeggen

van betaalrekening vormt een bijzonder groot risico voor het innen van de contributie. Dat zal dan zeer veel problemen opleveren; opzeggen spaarrekening is weinig werk. Voorstel om ASN spaarrekening, hoewel dat jammer is, op te zeggen wordt aangenomen.

Rinus Sommeijer stelt voor jaarlijks een bedrag te reserveren voor het volgende jubileum. De penningmeester is geen voorstander van werken met 'potjes'. Rinus meldt dat hij een deskundige op gebied van vogeltrek kent die bereid is hierover een lezing te geven. Hiervoor wordt 50 Euro gevraagd, maar dat is geen probleem. Renée Lommen meldt dat zo'n lezing goed is in te passen in de activiteiten (tegen de herfst) en stelt voor dit samen te doen met IVN Nieuwegein: dan wellicht meer belangstellenden (vaak een probleem met lezingen).

Plantenwerkgroep: geen opmerkingen. Voor het komende jaar heeft de werkgroep weer veel plannen.

Vogelwerkgroep: geen opmerkingen.

Vaststellen ledencontributie 2024

In overeenstemming met vastgesteld beleid wordt de contributie verhoogd met het inflatiepercentage (10%). De vraag is of een dergelijke verhoging noodzakelijk is. De vergadering heeft met algemene stemmen het bestuur toestemming verleend om zo nodig de contributie met dit maximum te verhogen. Het bestuur beoordeelt in september of deze verhoging verlaagd kan worden.

Kascontrolecommissie (Richard Janzen en Nine Ebben)

De kascontrolecommissie heeft het financieel verslag na controle goedgekeurd. De jaarrekening wordt met algemene stemmen geaccepteerd en de penningmeester wordt decharge verleend.

Benoemen kascontrolecommissie 2023

Nine Ebben is aftredend; Richard blijft voor het tweede jaar lid. Als nieuw lid wordt Rinus Sommeijer gekozen.

Rondvraag en sluiting

Bij de rondvraag meldt Rinus Sommeijer dat hij het betreurt dat Maarten gaat stoppen als penningmeester. Verder geen inbreng en Frans Coolen beëindigt dit deel van de vergadering.

Na een korte pauze geeft Maarten Drost een presentatie over het landgoed Gunterstein aan de Vecht. Het is een aangepaste versie van de presentatie die hij eerder op de VARIA-avond heeft gehouden. Het was een interessant, gedetailleerd verhaal over historie, landschap en plantengroei, waarbij o.a. de invloed van hoogteverschillen (natheid) op de plantengroei aan de orde kwam.

Roeken in Utrecht, interessante ontwikkelingen

door Frans Coolen

De laatste jaren beschrijf ik in de zomereditie van de Convo de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van de Roeken in de gemeente Utrecht, dus ook nu weer. Als SOVON waarnemer let ik het hele jaar door op Roeken, maar het gaat vooral om het tellen van de nesten tijdens de broedperiode, wanneer de Roeken zich als kolonie vestigen in een groep bomen dicht bij elkaar. De hele populatie in de gemeente Utrecht bestond in 2022 uit slechts twee kolonies: een kleine kolonie langs de Hindersteinlaan in Vleuten, op het terrein van ouderenzorgcentrum Spes Nostra (vroeger een klooster), niet ver van het Maximapark. En een heel wat grotere kolonie langs de afrit van de A12, die uitkomt op de Meerndijk, naast het Burger King wegrerestaurant. Tot mijn verrassing trof ik dit jaar een derde, nieuwe kolonie aan in de Heldammersingel in De Meern.

Roestplaatsen

Afgelopen jaar heb ik geprobeerd iets meer te weten te komen over de plaatsen waar de Roeken slapen buiten de broedperiode (roestplaatsen). De Roeken blijven door het jaar heen groepsgevoel overnachten. Volgens de literatuur (o.a. Crow Country, Mark Cocker) doen ze dat zowel in de groep bomen waarin ze broeden als op andere plaatsen. De al of niet aanwezigheid van nesten zegt niet zo veel, omdat ze daar buiten het broedseizoen geen gebruik van maken om te slapen. Dit blijkt onder andere in het voorjaar uit het feit dat in veel koloniebomen geen nesten meer zitten. Door het jaar heen gaan de meeste nesten verloren, ze worden dus niet onderhouden. Gedurende de periode dat bladeren aan de bomen zitten, kun je de nesten niet goed zien, dus wat de vogels dan allemaal uitspoken is aan het oog onttrokken.

Ik ben een keer op een avond in september bij de kolonie aan de Hindersteinlaan gaan kijken en heb staan wachten tot de duisternis inviel. En inderdaad, in de schemering om circa 20:30 uur kwamen Roeken in kleine groepjes of individueel aanvliegen. Ze verdwenen in de groep koloniebomen, maakten het bekende roekengeluid, maar het werd al snel stil. Ik telde in totaal 14 vogels. Voor mij was het duidelijk dat, in ieder geval die avond, de vogels sliepen in dezelfde groep bomen als waarin ze in het voorjaar broeden.

Hetzelfde heb ik gedaan bij de kolonie langs de A12/Meerndijk. Al meteen na aankomst, om circa 19:30 uur zag ik ca. 12 Roeken vliegend boven, in en uit de groep koloniebomen. Na een paar minuten vlogen alle vogels weg, vooral in oostelijke richting. Twintig minuten later kwam een groep van circa 20 Roeken aanvliegen. Ze vlogen niet in de bomen, maar bleven merendeels zitten op een paar T-vormige lantaarnpalen langs de snelweg. Na verloop van tijd verdwenen ze een voor een, ook in oostelijke richting. Ik heb gewacht tot het pikdonker was, maar voor mij

*Twee Roeken
foto: Frans Coolen*

staat vast dat geen enkele vogel in de groep koloniebomen heeft overnacht.

De roestplaats is voor deze vogels dus niet dezelfde als de broedplaats. Maar waar slapen ze dan wel? Dat is heel lastig te bepalen, omdat de vogels moeilijk in de schemering precies te volgen zijn, zeker wanneer de bomen volop in blad staan. Volgens bovengenoemde literatuur overnachten Roeken ook regelmatig op plaatsen waar ze ooit gebroed hebben, maar die broedplaats hebben verlaten. De enige voormalige oostelijk gelegen broedplaats die ik ken bevindt zich in Park Voorn, dichtbij de A2. Het is een vrij groot, gesloten park, met veel hoge bomen. Ik ben daar op een avond gaan kijken, maar heb niet met zekerheid kunnen vaststellen dat daar Roeken hebben overnacht. Waar dan wel, zal voor mij voorlopig een raadsel blijven. De broedplaats speelt buiten het broedseizoen wel een rol, blijkbaar als een soort verzamelpunt voor de Roeken voordat ze vertrekken naar de overnachtingsplaats.

De Roek is hoofdzakelijk een standvogel maar vogels uit het noordoosten van Europa trekken in de winter naar het zuiden. De Nederlandse vogels overwinteren geregeld ook in Oost-Engeland. De najaarstrek is in oktober-november, de voorjaarstrek vooral in februari-maart (info Vogelbescherming). Hoe in de winter het slaapgedrag bij de koloniebomen in Utrecht is, moet ik nog onderzoeken.

Hindersteinlaan

De kolonie langs de Hindersteinlaan is maar klein. De afgelopen jaren varieerde de omvang van 6 tot 11 nesten. De kolonie bevindt zich vrij dicht tegen de weg, op het terrein van het voormalig klooster Spes Nostra, thans een ouderenzorgcentrum. De kloosternonnen waren al jarenlang bekend met de aanwezigheid van de Roeken. Puur toevallig ontdekte ik op internet een ver-

makelijk interview van RTV Utrecht dat is opgenomen op 24 maart 2009. Zuster Lucia werd geïnterviewd. Ze had een bloedhekel aan die lawaaierige ‘kraaien’, en probeerde ze jaar op jaar te verjagen, aanvankelijk door driemaal per dag met een veger tegen een blik te slaan. Later gebruikte ze zwaarder geschut: vuurwerk dat van de jaarwisseling was overgebleven. Het knalde behoorlijk. Ze meende succes te hebben, want in 2008 telde ze 20 nesten en in 2009 nog maar 12. Blijvend succes heeft ze niet geboekt, want de kolonie bestaat tot op de dag van vandaag. Het interview is te horen op <https://www.rtvutrecht.nl/amp/nieuws/207738/kraaien-verstoren-rust-in-vleutens-klooster>

Links: de hele kolonie, 3 nesten. Rechts: op 25 april ineens een nest erbij. foto: Frans Coolen

Omdat de kolonie klein is, heb ik er veel aandacht aan besteed door er gedurende het hele jaar op te letten of er Roeken te zien waren in het nabijgelegen Maximapark. En inderdaad waren, weliswaar op onregelmatige tijden, Roeken in het park aanwezig. Ik heb ze alleen waargenomen in het westelijk deel van het park, nooit aan de oostzijde. Grappig was om te zien hoe ze in september wandelend door het gras met een eikel of noot in de bek zochten naar een plekje om hun buit te verbergen. Voortdurend werden ze gevolgd door een Kauw, die bedelde om de buit af te staan. Maar geen Roek toonde zich vrijgevig.

Vorig jaar begonnen de Roeken vrij laat met bouwen, maar maakten uiteindelijk 11 nesten. Op 7 februari dit jaar ben ik gaan kijken en zag 4 nesten met daarbij in de buurt slechts één Roek, ogenschijnlijk om ‘op de tent te passen’. Op 11 maart was er nog maar één nest over en pas op 14 maart zag ik een vogel bezig met het verder bouwen aan datzelfde nest. Ook dit jaar begonnen ze dus laat. Een week daarvoor was ik gaan kijken naar de kolonie bij de A12/De Meern, en daar waren de Roeken toen al druk bezig. Ik telde er 29 nesten. Ik hoopte dat de Roeken aan de Hindersteinlaan nog aan een bouwspurt zouden beginnen, maar dat viel tegen. Er werden slechts 3 nesten gebouwd. Je kunt dus nauwelijks nog spreken van een kolonie. Als ik ging kijken zag ik vaak nog maar een enkele Roek in de bomen. Daarom ben ik een keer wat langer gebleven om te zien hoeveel leven er nog in de brouwerij zat. Dat viel gelukkig mee. Bij alle drie de nesten kwam na verloop van tijd een Roek met wat in de

bek aanvliegen. Aangekomen bij het nest werd dan een met de vleugels klapperend jong of broedende ouder van voedsel voorzien.

Maar het kwam regelmatig voor dat 5 à 10 minuten lang geen enkele vogel in de kolonie aanwezig was. Predatoren of eierrovers hadden dan vrij spel en de Roeken profiteerden dus niet van de beschermende werking wanneer er zoals bij grotere kolonies altijd wel vogels aanwezig zijn. Ik hou mijn hart vast voor volgend jaar. De reden voor het geringe aantal nesten is wellicht gelegen in het feit dat ze bezig zijn met het plaatsen van een extra verdieping op een naastgelegen gebouw (zie de foto). De vogels worden dan niet, zoals door zuster Lucia, drie keer per dag verstoord, maar voortdurend. Dat vogels storingsgevoelig zijn, merkte ik onder andere bij de kolonie bij de A12/Meerndijk. Door er alleen al rustig langs te lopen vlogen ze vaak massaal op en verlieten de bomen.

Vlakbij de nesten zijn bouwactiviteiten

foto: Frans Coolen

Echter, deze redenering over storingsgevoeligheid kon ik snel weer naar de prullenbak verwijzen. Tot mijn grote verbazing constateerde ik dat op 25 april, dus al een heel eind in de broedperiode, er ineens een vierde nest was bijgekomen. Dat is in korte tijd gebeurd, want 4 dagen daarvoor waren het er nog altijd maar 3. Vorig jaar had ik al gezien dat Roeken in heel korte tijd, pakweg 1 à 2 dagen, een nest kunnen bouwen. Dat bleek dus nu ook weer het geval. Het vierde nest werd druk bezocht door een koppel Roeken, dus er was sprake van een serieuze broedpoging. Op 1 mei zag ik zelfs een 5e nest aanwezig. Dat was echter vrij klein en er werd zo te zien niet meer verder aan gebouwd. Hoe Roeken tot zo'n acties komen, is me een raadsel. Rare vogels, die Roeken. Dat bleek ook nog eens na een opmerkelijke waarneming. Een keer gedurende een half uurtje kijken zag ik herhaald een koppel Roeken gezamenlijk uit een nest vliegen om na een paar minuten terug te keren naar datzelfde nest. Dat is op zich niet opmerkelijk, maar kort daarna kwam een van de Roeken weer uit dat nest tevoorschijn, bleef even op een tak naast het nest zitten en hopte toen in een ander, nabijgelegen nest. De vogel bleef geruime tijd op dat nest, druk doende met een bezigheid die ik moeilijk kon doorgronden. Was er sprake van dubbele ‘broedzorg’? Er valt nog veel te verklaren.

A12/Meerndijk

De ontwikkeling van de roekenkolonie op dit drukke punt is een heel ander verhaal dan dat van de kolonie in Vleuten. In 2019 werd de kolonie voor het eerst gesignaleerd en bestond toen uit 15 nesten. Jaar op jaar nam de omvang toe en ook dit jaar steeg het aantal roekennesten. Ik kwam op een maximum aantal van 72 nesten, 19 méér dan vorig jaar. Ik spreek van een maximum, want gedurende de broedperiode dit jaar varieerde het aantal nesten voortdurend. Met tussenperiodes van circa 1 week telde ik achtereenvolgens 29, 57, 67, 62, 72, 66 en 67 nesten. Je zou kunnen twijfelen aan mijn telnaauwkeurigheid, maar per bezoek heb ik systematisch een paar keer heen en weer lopend per boom het aantal nesten afgevinkt. Inmiddels ben ik ervan overtuigd dat Roeken niet alleen snel nesten kunnen bouwen, maar ze even snel kunnen afbreken. Het hoogste aantal nesten (72) telde ik op 10 april 2023.

Langs de A12/Meerndijk zaten drie jonge Roeken hutjemutje op een paar takken dat je nauwelijks een nest kunt noemen. Wel makkelijk voeren, zo.

foto: Frans Coolen

Hoe dan ook, er is sprake van een autonome groei van deze kolonie, want zelfs als we ervan zouden uitgaan dat een groot gedeelte van Roeken van Vleuten is gemigreerd naar deze kolonie, dan nog is het totaal aantal nesten groter dan vorig jaar. Het gaat ze duidelijk voor de wind. De polders Rijnenburg en Reijerscop vormen blijkbaar zo'n aantrekkelijk foerageergebied dat ze er een uiterst onrustige broedplaats graag voor over hebben.

Heldammersingel

Systematisch zoeken naar roekenkolonies over de gemeente Utrecht is ondoenlijk. Overal kunnen die beesten zitten. Het zou dus best kunnen dat er afgelopen jaren kolonies aanwezig waren, waarvan ik het bestaan niet wist. Mijn informatiebron is de website van Sovon, waar alle bekende (voormalige) roekenkolonies op een kaart zijn weergegeven, dus ook die in Utrecht. Al zoek ik niet systematisch, wel ben ik ieder voorjaar heel alert op iedere groep bomen die ik tegenkom. Die alertheid had ik ook toen ik op 19 april vanuit de bus in de Heldammersingel bomen met meerdere nesten zag, compleet met bijbehorende zwarte vogels met grijze snavel. Natuurlijk ben ik meteen gaan kijken, en ja hoor, er waren 9 roekennesten, verdeeld over drie bomen-groepjes.

De vindplaats was voor mij een verrassing, omdat het totaal aantal roekennesten dat ik al had gevonden hoger was dan vorig jaar. Nog meer Roeken waren niet te verwachten. Wel was ik verbaasd over de vergroting van de onbalans in aantal nesten tussen Hindersteinlaan en A12/Meerndijk: 11 resp. 53 vorig jaar, versus 4 resp. 72 dit jaar. De Heldammersingel ligt ruwweg tussen beide andere locaties in (1600 m t.o.v. de A12/Meerndijk en 2400 m t.o.v. de Hindersteinlaan). Het lijkt er sterk op dat de Roeken in de Heldammersingel afkomstig zijn van een combinatie van Roeken uit de Hindersteinlaan en de A12/Meerndijk. Dan zou het dus kunnen dat de nieuwe locatie een soort 'compromis' is tussen beide overige locaties. Op 21 april heb ik, dus binnen één dag, alle drie de kolonies bezocht, en telde de volgende aantallen nesten: Hindersteinlaan: 3, A12/Meerndijk: 66, Heldammersingel: 9. Op 10 april telde ik bij de A12/Meerndijk 72 nesten, dus 6 méér dan op 21 april. Het zou dus zomaar kunnen dat er tussen 10 en 21 april een aantal Roeken van de A12/Meerndijk is verhuisd naar de Heldammersingel. Een bewoner die haar hond langs de Heldammersingel aan het uitlaten was, zei dat ze dit jaar voor de eerste keer de Roeken was opgevallen. Het kan haast niet anders dan dat dit jaar de Roeken zich er voor het eerst hebben gevestigd.

Langs de Heldammersingel hebben de Roeken zich tegenover het winkelcentrum gevestigd.

foto: Frans Coolen

De Heldammersingel ligt in de wijk Veldhuizen in De Meern.

Het is een lange, brede laan: 900 m lang en 100 m breed. De singel zelf is een 'sloot' van 15 m breed. Er zijn meerdere parallelle wegen en paden: een busbaan, een autoweg, een straat, 2 voetpaden en een fietspad. Over de hele lengte zijn er 7 rijen bomen (Platanen). Ergens halverwege ligt het winkelcentrum De Veldhof. Kortom, het is er altijd druk met auto's, fietsers en voetgangers.

En laten deze Roeken zich nu juist gevestigd hebben op de meest drukke locatie: dichtbij het winkelcentrum. Een tweetal nesten bevindt zich zelfs voor de ingang van het winkelcentrum pal boven een rij fietsenrekken. Roeken zijn luidruchtig, maar ze maken niet alleen reuring, ze zoeken die blijkbaar ook op. Ongelooflijk. En dan nog iets. Behalve Roeken, wemelt het op de Heldammersingel van andere vogels: talrijke Eksters, Kauwen, Zwarte kraaien, duiven en meeuwen vliegen er rond. Vooral Eksters zijn veel van de partij. Roeken storen zich er blijkbaar niet aan. Naast een van de bomen met een roekennest pal voor het winkelcentrum bevindt zich zelfs een boom met een broedende Ekster. En niet dat Eksters ineens lieverdjes zijn geworden. Ik zag een eind verderop langs de singel een paartje Zwarte kraaien verwoed bezig om zo'n tiental Eksters uit de buurt van hun nest te houden. Het was onbegonnen werk.

In de Heldammersingel telde ik in totaal 40 vogelnesten in de bomen. Hiervan zijn dus (zeker) 9 roekennesten. Bij de overige nesten was doorgaans niet veel activiteit. Welke vogels daarin broedden, was, op een uitzondering na, moeilijk te zeggen. Maar de Roeken voelden zich er thuis, dat stond wel vast. Of dat volgend jaar nog zo is, daar ben ik heel benieuwd naar.

Conclusie

Het totaalbeeld van het voorkomen van Roeken in de Gemeente Utrecht is verrassend. Het totaal aantal Roeken(nesten) is toegenomen en er is zelfs een kolonie bijgekomen. Dat is positief. De toename komt overeen met de landelijke trend zoals gemeld in het Sovon-rapport 2022. Maar de kolonie aan de Hindersteinlaan in Vleuten lijkt ten dode opgeschreven. Zeker als de kolonie bestaat uit Roeken die een sociale eenheid vormen, en dus geen deel uitmaken van een feitelijk grotere groep, is het aantal zo gering dat alleen al op statistische gronden de kans groot is dat de kolonie verdwijnt. Een andere bedreiging vormen de toekomstige grootschalige bouwactiviteiten in de buurt van deze kolonie. Op het grasland aan de overkant van de Hindersteinlaan is de bouw van een middelbare school gepland. Daarmee wordt een belangrijk gedeelte van het nabije foerageergebied weggevaagd.

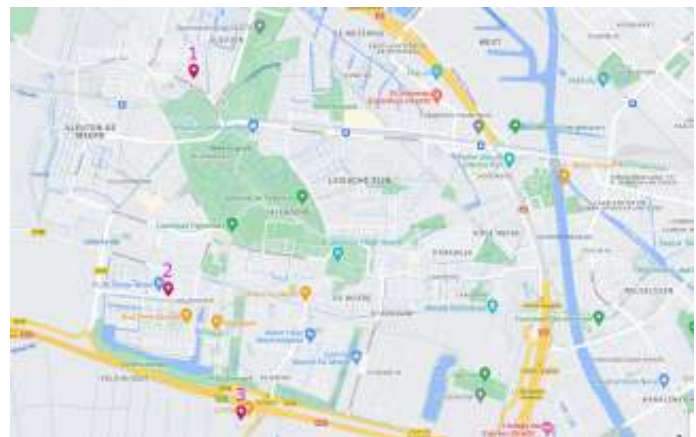
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Europaweg	43	42	31	0	0	0	0
Electronweg	?	?	?	18	0	0	0
Hindersteinlaan	?	?	?	6	7	11	4
A12/De Meerndijk	0?	0?	15	36	46	53	72
Heldammersingel	0	0	0	0	0	0	9
totaal	?	?	?	60	53	64	85

Ontwikkeling van het maximum aantal getelde roekennesten in de gemeente Utrecht gedurende de afgelopen jaren.

Maar ook de Roeken bij de A12/Meerndijk zijn op de langere termijn niet zeker van hun bestaan. Woningbouw en energiepark tasten ook hier het leefgebied aan.

Toch is het moeilijk in te schatten wat nou de echte bedreigingen voor Roeken zijn. De verrassende vestiging van deze vogels in de Heldammersingel toont aan dat een groot foerageergebied in de directe nabijheid geen voorwaarde is, en ook hebben Roeken blijkbaar geen behoefte aan een nestgelegenheid in een rustige omgeving. En ze laten zich ook niet verjagen door een non die vuurwerk afsteekt.

Ongetwijfeld is er al veel bekend over Roeken. Toch leer ik ze jaar op jaar steeds beter kennen. Maar ook blijven ze me voortdurend verbazen.

1. Hindersteinlaan/Spes Nostra
2. Heldammersingel
3. A12/Meerndijk

U-pas zaken

U-pashouders kunnen hun contributie bekostigen uit hun budget. U-pashouders die lid willen worden kunnen zich wenden tot de penningmeester: penningmeester@utrecht.knnv.nl

Om in aanmerking te komen voor een U-pas gelden voorwaarden t.a.v. het inkomen die vermeld staan in www.u-pas.nl. U kunt ook bellen met 088-2030630.

Boekenbestelservice KNNV

Raadpleeg de website van de KNNV-uitgeverij (knnvuitgeverij.nl) of de advertenties van de KNNV-uitgeverij in Natura om te bepalen wat je wilt bestellen. Informeer naar de prijs bij de afdeling Utrecht (het gaat om aanzienlijke kortingen). Stuur een email met de volledige bestelinformatie naar penningmeester@utrecht.knnv.nl

U ontvangt een factuur en zodra deze betaald is, worden de boeken besteld. De boeken kunnen worden afgehaald bij de penningmeester (woonachtig in Tuindorp, Utrecht).

Activiteiten afgelopen periode

door Nel van Meijeren, Cockie Streng, Renee Lommen, Leo Thijssen

Excursie Delta Schuitenbeek (Nuldernauw en Kijkhut Putten), 20 maart

Met z'n zessen gingen we voor de herkansing van 16 januari die vanwege het slechte weer niet doorging. Opnieuw een grauwe dag, maar nog even droog, wel al veel wind.

We lopen de dijk vanaf het parkeerplaatsje bij de Delta. Heel stil is het op het water: waar zijn alle eenden??? Daarom vooral naar de andere kant van de dijk gekeken, plas-drasgebied. We zien Kieviten, Grutto's, Tureluurs, Kempphaan.

Helaas is het van zacht regenen naar hard regenen gegaan en we besluiten naar de auto's te gaan, drinken koffie en passen ons programma aan. Met de auto rijden we naar de 'blokkendam': altijd interessant. En ja, we zien Grote zaagbekken, Nonnetjes, Wintertaling.

We gaan verder en al 'auto-vogelend' rijden we door polder Nekkeveld. Daar zien we de gezochte Smienten: honderden, grazend op de weilanden, prachtig om te zien. Ook Krak- en Slobeenden zijn druk aan het foerageren. Een paar Kempphaan mannen laten al een mooie vechtkraag zien.

Inmiddels kunnen we steeds minder door de ruiten kijken vanwege de stevige regen en we besluiten, toch heel tevreden, terug naar Utrecht te rijden.

Wat we hebben gezien:

Delta Schuitenbeek:

Smient, Wilde eend, Slobeend, Wintertaling, Krakeend, Fuut, Meerkoet, Kuifeend, Aalscholver, Grote zilverreiger, Zilvermeeuw, Kokmeeuw, Watersnip, Kieviet, Grutto, Tureluur, Rietgors, Cetti's zanger, Nonnetjes, Grote zaagbekken, Staartmezen, Raaf, Buizerd, Torenvalk

Nekkeveld:

Smienten, Krakeend, Slobeend, Wintertaling, Grauwe gans, Kolgans, Brandgans, Grutto's, Kieviet, Tureluur, Kempphaan, Spreeuwen, Bontbekplevier

Deelnemers naaldbomenwandeling

foto: Paul Damoiseaux

Naaldbomenwandeling op Landgoed Hoog Beek en Royen, 19 maart

De groep was wat groter dan het aantal aanmeldingen, maar de excursieleider René Wassenberg kon het goed aan! Voor de theorie worden meestal aparte bijeenkomsten georganiseerd maar wij kregen de theorie vermengd met de praktijk: leuk!

Eerst over de naam Naaldbomen. Zij worden ook wel Coniferen genoemd, dat betekent conus- of kegeldrager. Samen met de Ginkgo, die bladeren heeft, vormen zij de groep Naaktzadigen. Kenmerkende eigenschappen van naaldbomen zijn: geen bladeren maar naalden of schubben; zaden liggen naakt, d.w.z. niet in een afgesloten vrucht, maar in een kegel; habitus is een kegelvormig silhouet, dat bij oudere bomen vaak niet meer zo duidelijk is, zijtakken ontstaan in takkransen; naaldhout bestaat uit maar een type watertransporterende cellen; naaldbomen komen vooral voor op het noordelijk halfrond.

In Nederland hebben we maar 2 soorten naaldbomen. Bomen die er sinds de laatste ijstijd zijn, en die we daarom inheems noemen: de Jeneverbes en de Taxus. Alle andere naaldbomen zijn hier naar toe gehaald. Dat geldt ook voor de veel voorkomende Grove den, die voor de laatste ijstijd ook al in Nederland voor kwam, maar daarna niet meer.

Op de KNNV-website bij Documenten PWG 2023 staan 2 readers met heel veel inhoudelijke informatie over de verschillende soorten naaldbomen en hun eigenschappen, met veel wetenswaardigheden en duidelijke afbeeldingen.

Ook staat op de site een determinatietabel voor een aantal soorten, en een kaartje van de route door het landgoed waarop de plek van bijzondere bomen is aangegeven. Ik beperk me hier tot het noemen van een aantal zaken die mij opvielen.

Weymouthden, 5 naalden bij elkaar

foto: Paul Damoiseaux

De Weymouthden heeft niet 2 naalden bij elkaar (duo) maar 5! Daar gaat mijn ezelsbruggetje.

Een naaldboom maakt ieder jaar een nieuwe takkenkrans. Door op de stam het aantal kransen te tellen kan je de leeftijd van de boom bepalen, en aan de lengte van het stamdeel tussen de kransen kan je aflezen of het een goed of minder goed jaar was

voor de boom. Dit werkt alleen bij jongere bomen. Helaas vallen naarmate de boom ouder wordt de zijtakken bij veel soorten af, en zie je niet altijd een litteken waar een zijtak zat

Bij Grove dennen is het hout soms getordeerd; we zagen dat goed bij een aantal dode stammen en takken. Hier zijn geen goede grenen planken en palen van te maken!

Getordeerd hout van de Grove den
foto: Paul Damoiseaux

En wie had gedacht dat je bij een naaldbomenexcursie een loep nodig hebt? Ik niet. De loep was zeer bruikbaar om het 'ietsiepietsie' te kunnen zien, het vlaggetje aan de naald van de den als je die eraf trekt (ezelsbrug: den = Picea). Ook was een loep nodig om te kunnen zien of de naald gesteeld is of niet, en dan nog: wat is een steeltje? We konden het zuignapje zien aan de basis van de naalden van een Zilverspar, en de lijnen in de zil-verachtige strepen aan de onderkant van die naalden. We konden de mannelijke rode bloeiwijze en de vrouwelijke blauwe bloeiwijze zien van de Lawson cypres.

We hadden geen loep nodig om de oren van een beuk te kunnen zien, aan weerskanten van een plakoksel. Ook de luchtwortels

Opslag van de Westelijke kustsequoia
foto: Paul Damoiseaux

van de Moerascypres, en de opslag bij de enige naaldboom die dat heeft (de Westelijke Kustsequoia, de hoogste nu levende boomsoort) waren groot genoeg. De sinaasappelgeur van de gekneusde naald van de Douglas spar sprak weer een ander zintuig aan. En wist je waarom je onder zilversparren nooit kegels vindt? Die vallen terwijl ze in de boom zitten al uit elkaar, zodat de zaden vrijkomen. De spil van de kegel kan nog een jaar blijven staan.

Er was ook aandacht voor de Schijnels, een struik waar de resten van de bloeiwijzen nu nog aan zitten. Ook de bijzondere knoppen van de Tulpenboom werden bekeken. En zie je allemaal toefjes van uiteinden van dennentakken op de grond liggen? Dan is er een Dennenscheerder aan het werk geweest, een kleine snuitkever die het cambium van een den opeet. Een Boomklever probeerde een holletje te maken in een Grove Den op de plek waar een zijtak had gezeten.

Kortom, een leuke en zeer leerzame excursie. Meer weten: kijk naar de documenten op de KNNV-website.

Schuur Gunterstein
foto: Renee Lommen

Stinzenplanten Gunterstein, 27 maart

De dag begon heel zonnig; bij de schuur verzamelden we met zijn tien en genoten we van een kopje thee. Het was warm, de zon scheen, en de kippen keken belangstellend wat we aten. Iets verder op bij de bijenkorven zagen we warempel al voorzichtig de eerste bijen vliegen. De zomer leek al begonnen.

We waren nog maar net gaan lopen of een grote zware ijskoude hagelbui/regen overviel ons. In deze periode blijken zon en regen elkaar vrij abrupt te kunnen afwisselen; we konden nog net bij de poort een beetje schuilen.

Maarten Drost is vrijwilliger bij Gunterstein en kent het terrein goed en weet veel van bomen en planten. We liepen naar een paar groepjes knikkende vogelmelk en mooie Grote sneeuwroem (*Scilla forbesii*). Ook zagen we de gele Bostulpen, echter nog niet goed in bloei.

We zagen nog veel meer mooie stinzenplanten, andere planten,

Knikkende vogelmelk
foto: Renee Lommen

bomen en struiken. En ook jonge stekken van de Prachtframboos die zich rijkelijk had uitgezaaid in het gebied.

Maarten Drost vertelde over zijn actie om de Japanse duizendknoop van Gunterstein structureel te laten verdwijnen. Met een subsidie aanvraag voor financiering lukt het goed om deze Duizendknoop aan te pakken. Het is een mooi rijk gebied.

Prachtframboos
foto: Renee Lommen

Excursie Park Bloeyendael, 17 april

We waren met 12 mensen voor een excursie in dit mooie park. Janneke Blok, enthousiast vrijwilliger in dit park, leidde ons rond. En tot ons geluk heeft zij ook de sleutel van het heemtuin hek!

Zij had voor deze wandeling het één en ander op papier gezet over geschiedenis en andere wetenswaardigheden over het park en uit dat verhaal mochten we bij dit stukje putten.

Deelnemers excursie Bloeyendael
foto: Renee Lommen

Korte geschiedenis

In 1975 zijn het natuurpark en volkstuincomplex 'het Stadion' door de gemeente Utrecht aangelegd in de Johannapolder. In Rijnsweerd stonden toen pas 3 gebouwen. In 1990 waren er plannen om het hele gebied vol te bouwen met kantoren!

Toen is de Stichting Bloeyendael opgericht door een groep van volkstuinders en omwonenden. Zij hebben zich, met succes, hard gemaakt voor behoud van het park en tuinen. Ter ondersteuning van de strijd zette ook Dick Bruna zich in als actievoerder: Nijntje is sindsdien het logo van het park!

Over de heemtuin

In dit besloten gedeelte van het park heeft zich gedurende 30 jaar een plantengemeenschap ontwikkeld die hoort bij schraal grasland. Er wordt 1 á 2 keer per jaar gemaaid en het maaisel wordt meteen weggehaald. Deze plantengemeenschap wordt een Dotterbloemverbond genoemd.

Steenhoop bij de wildakker

De steenhoop is ontstaan doordat vrijwilligers van Bloeyendael stenen die bij het ploegen van de akker naar boven komen, op deze hoop storten. Op deze hoop groeien planten van de drogere gronden en planten die kalkminnend zijn. Ook zitten er veel kleine, uitgespaarde ruimten in waar kleine dieren zoals kikkers, salamanders, spitsmuizen een schuil- en overwinteringsplek vinden.

Landschapstypen in het park:

1 Bloemrijke gras-hooilanden en een graanakker
Maaibeheer: 2x per jaar maaien (juli en september), met lichte machines en handmatige afvoer. Planten die nog zaad moeten zetten worden gemarkeerd en blijven staan.

Genoemd: ecologisch maaibeheer. Ook van groot belang voor vele soorten insecten.

Om te weten: de gemeente Utrecht past inmiddels ook dit maaibeheer toe langs de singels en andere parken (mede dankzij het Hooilandjesproject van de gemeente in samenwerking met KNNV Utrecht. Dit project is al vele jaren gaande).

Schraal grasland Bloeyendael
foto: Renee Lommen

Graanakker

Daar wordt jaarlijks Winterrogge ingezaaid. Samen met akker (on)kruiden zoals o.a. Klaproos, Korenbloem, Bolderik, Kamille, Gele ganzenbloem. De rogge wordt niet geoogst, maar is bedoeld voor de vogels, muizen en andere fauna. Half augustus worden de resten van het graan afgemaaid en afgevoerd.

Wat verderop liggen nog een verschraald grasland bestaande uit rijke kleigrond. Het ligt laag dus blijft na regen het water langer staan: ontwikkeling van Dotterbloem en Gele lis.

En de grote weide: dit grasland is jaren geleden gebruikt als baggerdepot. Daar groeien Akkerdistel, Ridderzuring, Smeewortel en Grote brandnetel. Dank zij het maaibeheer neemt de plantenrijkdom wel langzaam toe.

2 Bosstroken

Bij de aanleg van het park en naaste omgeving werden snelgroeiende bomen geplant, zoals populieren. Zo kreeg het park snel aanzien. Gevolg: nu moet er gedund worden om de langzamer groeiende onderbegroeiing een kans te geven. Sedert 1990 wordt het populierenbestand teruggedrongen en te dichte begroeiing wordt ook gedund. Langs de randen zijn veel besdragende struiken geplant.

3 Sloten en waterpartijen

Omdat de Grift in vroegere jaren vervuild was (o.a. veel wasserijen in Zeist vanwege het zachte water) is er voor gekozen om de waterpartijen in het park te isoleren van het buitenwater: Biltse Grift en Rijnsweerdse Wetering (deze laatste staat in verbinding met de Krommerijn). Het water in Bloeyendael is voldoende afkomstig van regenwater, grondwater en nog wat kwel. Nu de waterkwaliteit in de Grift sterk is verbeterd zal wellicht worden besloten om de stuwen weg te halen. Daardoor zal het

waterleven aan diversiteit kunnen winnen.

Er zijn 3 paddenpoelen en 2 ringslang broedhopen.

In een waterrijk gebied als Bloeyendael horen wilgen thuis en bij de aanleg van het park zijn er dan ook veel geplant. Van de totaal 11 inheemse wilgensoorten staan er 9 in het park. Lang geleden organiseerde Kees Marsman (KNNV) wilgenexcursies in Bloeyendael!

Wat zijn Knotwilgen? Vaak zijn dit Schietwilgen die worden afgezaagd op een hoogte van ongeveer 2 meter. Ze gaan daarna van boven uitlopen en vormen zijtakken. Door om de 3 à 4 jaar te knotten zijn de takken weer flink uitgegroeid en worden de takken gewonnen voor vlechtwerken, dijkversteviging, takkenrillen. De boomwortels verstevigen oevers en bermen. In Bloeyendael worden in een laan niet alle bomen tegelijk geknot zodat er voldoende schuilgelegenheid voor vogels en insecten blijft.

Bloeyendael heeft een website waarop de activiteiten voor bezoekers en vrijwilligers vermeld zijn. Je kunt ook (incidenteel) meehelpen bij het beheer. Ook vind je daar lijsten met velerlei waarnemingen.

Wat wij gezien en gehoord hebben:

In de heemtuin: Dotterbloem, Zomerklokje, Wilde kievitsbloem, Glaskruid, Slanke sleutelbloem, Stengelloze sleutelbloem, Sneeuwroem, Oosterse sterhyacint.

Verder in het park: Look zonder look, Daslook, Pinksterbloem,

Gulden boterbloem
foto: Renee Lommen

Gevlekte en Gele dovenetel, Hondsdraf, Holwortel, Vingerhelmbloem, Vogelkers, Zoete kers, Smeerwortel en de Gulden boterbloem te midden van de Daslook.

Vogels: Zwartkop, Zanglijster, Merel, Roodborst, Winterkoning, Kauw, Kraai, Koolmees, Pimpelmees, Nijlgans hoog in boom en zeer luidruchtig, Houtduiven.

Dotterbloemverbond
foto: Renee Lommen

Het verhaal over de slechtvalken:

Op het Provinciehuis (geheel links bovenin) staat een speciale broedkast, die al enige jaren (vanaf 2012) goed gebruikt wordt door een paartje slechtvalken. Ze laten zich goed zien vanaf hun uitkijkpunt: de letters I.

Dit jaar begon hoopvol: 4 eieren gelegd, maar het vrouwtje is verdwenen. Hoe het verder gaat ???????

Excursie Fort Honswijk, 22 april

We waren met een select groepje: 4 personen, met als voordeel 'flexibele afstemming'. We hebben een keuze gemaakt uit de mooiste delen ('wilde hoekjes') van 2 klompenpaden, Vuylcoppad en Lint- en Liniepad. Gelegen in het gebied tussen Schalkwijk en Tull en 't Waal, met als thema's o.a. polders, forten, natte inundatiegebieden.

Het weer werkte mee: volop zon, pas toen de wandeling van 7 km. voltooid was begon het te regenen. Gezien het vroege voorjaar zagen en hoorden we veel 'eerstelingen'.

Een greep: De éérste Koekoek en Blauwborst gehoord, de éérste Fitis en Zwartkop, Rietzangers, Rietgors, Roodborsttapuit, imiterende Zanglijster, diverse spechten en jonge (Krak)eedjes.

Op plantengebied o.a. de éérste Hondsdraf, Veldkers, Oeverzegge, Klein hoefblad, Look zonder look. En dus: volop Oranjetipjes, Klein gaderd witje, maar ook grote Groene kikkers.

In het zgn. 'Verdrongen Bos', alwaar we onze lunch nuttigden, troffen we één dode volwassen Canadese gans aan (naast gelukkig ook levende). Ernstig vermoeden van vogelgriep. Daarom heeft Nel van Meijeren die dag nog SBB en dierenambulance verwittigd.

De balans opmakend kijken we alle vier voldaan terug op een bijzondere excursie.

Activiteiten komende periode

door Renee Lommen

Orchideeënexcursie Tichelgaten bij Buren, 4 juni

Bij mensen in en rond Buren beter bekend als 'de Put', een natuurgebied net buiten Buren. Het terrein is gevormd door afgraving van klei voor de productie van stenen. De plassen zijn ontstaan door het zuigen van zand en door ingrijpen van Staatsbosbeheer. Het resultaat is een bijzonder gebied met plassen van verschillende diepten en een kalkhoudende zandige afzetting als voedingsbodem voor speciale planten. Verder zijn er diverse hagen, struweel en bomen.

Rietorchis of Vleeskleurige orchis?
foto: Renee Lommen

Deze wandelexcursie is dus in een uniek natuurgebied. Verschillende grondsoorten, helder water en beheer door Staatsbosbeheer zorgen voor bijzondere planten, paddenstoelen, insecten en andere dieren. In het voorjaar is dit terrein vooral ook beroemd om de vele soorten orchideeën die er bloeien. We maken kans op de Bijenorchis, Rietorchis, Vleeskleurige orchis en Grote keverorchis.

Vertrek ca 10:00 uur vanaf de toegangspoort aan de Hennisdijk in Buren, schuin tegenover de begraafplaats. Daar is ook een parkeerplaats. Gebruik in een navigatiesysteem als adres "t Wilgje buitensport,' Hennisdijk 7 in Buren. Deelname is gratis. Advies: trek lange broek en lange mouwen aan (tegen teken) en goede wandelschoenen. Heb je een loep of verrekijker? Neem 'm mee! Aanmelden is nodig (voor vrijdag 2 juni) We bekijken dan hoeveel mensen er mee willen en hoe we het vervoer gaan aanpakken.

Opgeven: utrecht.knnv.nl/agenda/

Fietsboot bij de Eem/Amersfoort, 3 september

We verzamelen rond 10:00 uur bij de aanlegsteiger bij de fietsboot naar Spakenburg met eigen fiets (of OV-fiets). We varen heen mee en fietsen al vogels kijkend terug vanuit Spakenburg.

Fietsboot Eemlijn

bron: www.destadamersfoort.nl/lokaal/recreatie/699161/ontspannen-op-het-water-in-de-fietsboot

Lia Oosterwaal en Nel van Meijeren zoeken de route nog uit. Precieze informatie volgt later. Check utrecht/knnv.nl/agenda/

Plannen voor het najaar 2023

- Presentatie over de vogeltrek in Stadsboerderij Griftsteede
- 24 september: Loofbomen, excursie onder begeleiding van René Wassenberg op Sandwijck
- excursie op de Binnenvelden bij Veenendaal

Heb je suggesties voor excursies? Geef dit dan door aan de activiteitencommissie via de ideeënbus op de website: utrecht.knnv.nl/nieuws/ideeenbus-voor-activiteiten/

Excursies op de 3e maandag van de maand

Fietsexcursie in Bethunepolder, 19 juni

De polder blijft een boeiend gebied met altijd verrassingen in petto! Hoe ontwikkelen zich de nieuwe ondiepe plassen aan de Middenweg?!

De Steltkluut wordt er regelmatig waargenomen. Ook zijn er nog plekken waar de Argusvlinder zich kan laten zien.

We fietsen langs Veenkade en Nieuweweg, waar we een stukje kunnen wandelen langs een water met mooie rietkragen.

We fietsen verder: Dwarsweg en langs Tienhovenskanaal (Zwarte stern). Vanaf de Floris de Vijfde weg hebben we mooi zicht op de Westbroekse Zodden.

Tijd: 10.00 uur verzamelen bij Westbroekse Binnenweg-Maarsseveensevaart. Rond 13.30 zullen we weer bij startpunt terug zijn.

Bethunepolder

bron: www.youtube.com/watch?v=HHQnIGKqzA (filmpje!)

Botanische tuin

foto: Renee Lommen

Botanische Tuin met Bert Schalkx, 17 juli

We wilden graag een excursie organiseren in de botanische tuin. Tijdens de boeiende excursie van Bert Schalkx naar het bomenmuseum in november (waar heel veel mensen van hebben genoten) zei Bert dat hij ook vaak excursies in de botanische tuin verzorgde. Het leek ons wel wat om hem te vragen om dat ook voor de KNNV te doen.

We laten ons verrassen door de rondleiding door Bert!

Start bij de ingang van het museum om 10.00 uur. Je moet zelf zorgen voor een entreekaartje.

Pontje Nieuwegein-Vianen, Pontwaard, Middelwaard en het Viaanse Bos

bron: Google Maps

Wandeling in de uiterwaarden bij Vianen en door het Viaanse Bos, 21 augustus

Deze wandeling is ruim 6 km. We wandelen door de Pontwaard, Middelwaard en het Viaanse Bos. Ook zien we nog een deel van historisch Vianen. Bij het project 'Ruimte voor de Lek' zijn in de uiterwaarden bij Vianen nieuwe geulen gegraven en heeft dit gebied een natuurfunctie gekregen. De Lek is hier een zoetwatergetijdenrivier. In de uiterwaarden kun je een diversiteit aan planten vinden, mede door de dynamiek van de rivier. Ook di-

verse vogels weten de uiterwaarden te vinden. Misschien zien we de Oeverzwaluwen nog wel in natuurlijke oeverzwaluwwallen of vliegt de Slechtvalk over op zoek naar prooien. De Middellaard en het Viaanse Bos zijn van het Utrechts Landschap. Het Viaanse Bos bestaat uit wilgengriemd met populieren, elzen en rietstroken.

Deze wandeling heeft Tiny Scholtens gemaakt voor de IVN Routes App. Daar kun je de wandeling in zijn geheel zien. Tiny zal op 21 augustus ook de wandeling met ons maken.

Start: 10:00 uur bij het pontje naar Vianen aan de kant van Nieuwegein. Veerweg 7, Nieuwegein. Aan boord van de veerpont kun je alleen met pin betalen.

OV: sneltram: halte Nieuwegein-Zuid, Nieuwegein, of Bus: halte Veerhuis, Nieuwegein. Vanaf deze haltes kun je in enkele minuten naar het pontje lopen.

Pontje Nieuwegein-Vianen

bron: vrevia.nl/vaartijden/

Wilgentenenbollen met waterlelies: geplaatst!

door Cockie Streng

Graag stel ik jullie op de hoogte van een nieuw project van de Initiatiefgroep Vergroening Singels 030.

Groepje met wilgentenenbollen met in het midden de initiatiefnemers, Ben Nijssen en Lies König

foto: Initiatiefgroep Vergroening Singels 030

Trouwe volgers van het Nieuws op de website zagen het misschien voorbijkomen: er werden vrijwilligers opgeroepen om mee te werken aan het vlechten van druppelvormige mandjes van wilgentenen. Deze activiteit was snel volgeboekt, en op zondagmiddag 5 februari ging een 20-tal vrijwilligers aan de slag. Na een korte scholing mochten we zelf gaan ploeteren; wat zijn die wilgentenen stevig als je ze moet buigen. Buurthuis 3 Krone aan de Oudegracht lag al snel bezaaid met takken. Aan het eind van de middag waren er een 20-tal manden gevlochten: 1e doel gehaald!

Wilgentenenbollen op kar

foto: Initiatiefgroep Vergroening Singels 030

Op 16 februari werden onze wilgentenen manden afgeleverd in Reeuwijk bij de kweker van waterplanten. Dezelfde week werden de (al stevige) stekken van waterlelies in de manden geplaatst zodat de lelies onderwater konden uitgroeien bij de kweker.

Begin mei waren de lelies voldoende uitgegroeid om in de grachten te water te laten; de meeste in de Oudegracht, maar ook in (Kromme)Nieuwegracht en Plompetorengracht.

De waterlelies hadden bij de tewaterlating inmiddels een lengte van meer dan 60 cm bereikt. Het leuke is dat ook de wilgentenen uit zijn gaan groeien. Het laatste nieuws van 22 mei is dat de waterlelies voorspoedig groeien, en op veel locaties kun je als je goed kijkt de eerste bladeren al aan de oppervlakte zien verschijnen. Nu maar duimen dat ze het goed gaan doen in de grachten!

Betreft: Beschrijving definitieve locaties Wilgentenenbollen
Versie: 1.1
Opdracht: HDSR - Sita Vulto
Gem. Utrecht - Bo Schreur
Datum: 16 mei 2023
Ontwerp: Vergroening Singel030 - Lies König en Ben Nijssen

Locaties:

1. 2x2 weerszijden Weerdbrug westzijde
2. 2x tussen Stadhuisbrug en Vismarkt, bij 2 meerpalen
3. 2x Maartensbrug zuidkant
4. 1x naast Hanengeschrei ter hoogte van Lijnmarkt 36
5. 2x Hamburgerbrug, zuidkant bij 3 meerpalen
6. 1x Smeeburg, zuidkant bij 3 meerpalen
7. 2x Vollersbrug, zuidkant bij 3 meerpalen
8. 1x Tolsteegbrug, westzijde langs Sterrenburg
9. 1x Nieuwegracht voor overkluizing ter hoogte van 92-98
10. 2x weerszijden stalen damwand met ondiepe vooroever
11. 2x Quintijnsbrug, zuidkant, hoek atelier
12. 2x Pausbrug ten noordoosten naast vlonder
13. 1x Kromme Nieuwegracht bocht ter hoogte van Daltonschool
14. 2x Maartensbergerbrug zuidoostzijde bij vlonder en ten noordwesten in inham
15. 2x Plompetorengracht ter hoogte van nr. 11 naast vlonder en onder de trap
16. 3x Stadsschouwburg op een rij voor de vlakke wand gelegen naast het balkon

Lijst locaties wilgentenenbollen

bron: Initiatiefgroep Vergroening Singels 030

Utrecht Rubriek

van, door en voor KNNV-ers uit de regio
door Cockie Streng, Paul Damoiseaux

Pensionado fietsen!

Daags voor Hemelvaartsdag, mooi zonnig weer, en nog niet de drukte die te verwachten is op de vrije feestdag zelf: het perfecte moment om een fietstochtje te maken.

Met de handige app Fietsknoop (www.fietsknoop.nl/) plannen we onze route, schrijven de knooppunten op een stukje schilderstape en plakken dat op ons stuur. Mobieltje aan de andere kant op het stuur met OsmAnd, een open source navigatie app (<https://osmand.net/>), en het is onmogelijk om nog te verdwalen.

Reiger bij slot Zuylen
foto: Paul Damoiseaux

We wonen tegen het centrum van Utrecht aan en fietsen het eerste stuk langs het Merwedekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal. Via het Prins Bernhardplein steken we via slot Zuylen door naar de Vecht. Hier gaan we even van de fiets om een prachtige Reiger en een Waterhoen met jongen te bewonderen.

We volgen de Vecht door Oud-Zuilen, Maarssen, langs Breukelen (en langs Gunterstein). Heerlijk fietsen in de zon, lekker rustig op de weg. Vanaf nu wordt het beeld meer landelijk, we zijn een beetje op de oostelijke grens van het Groene Hart.

Veerpont De Aa
foto: Paul Damoiseaux

Tussen Breukelen en Loenen laten we ons door veerpontje de Aa over het Amsterdam-Rijnkanaal zetten, richting Nieuwer ter Aa. Een prachtig fietspad met Knotwilg wordt gevormd door 't Laantje, een stukje Groene Hart op weg naar Portengense Brug.

't Laantje
foto: Paul Damoiseaux

In Kockengen gebruiken we de lunch (Abrona Kunst & Koffie), buiten op het terrasje, nog steeds lekker in de zon.

En dan fietsen we weer op huis aan. Via kasteel de Haar, Maximapark en Groenedijk duiken we de stad weer in. Een paar uur gefietst, 45 km afgelegd in de zon, het leven van pensionados is zo gek nog niet!

Abrona Koffie & Kunst, Kockengen
foto: Cockie Streng

Indien onbestelbaar retour: Beethovenlaan 21, 3533 ER Utrecht

Plastic vervuiling in het Merwedekanaal ter hoogte van het Muntgebouw?

Of de ei-afzetting van een Baars?

foto: Lies König

GEZOCHT!!
PENNINGMEESTER

door Maarten Drost

Omdat de huidige penningmeester meer tijd wil besteden aan veldbiologie, is er een vacature voor penningmeester van de KNNV afdeling Utrecht. De functie gaat in per ALV april 2024.

De penningmeester beheert de financiën van de afdeling in Excel. De grootste taak is het innen van de contributie. Sinds het versturen van betaalverzoeken via email, kost deze taak niet veel tijd meer. Daarnaast maak je begroting, balans en financieel verslag.

Het is handig als de penningmeester enige affiniteit met getallen heeft, maar het is geen moeilijk werk. Het bestuur vergadert 4x per jaar.

Activiteiten in Vogelvlucht

Voor details zie utrecht.knnv.nl/agenda/

4 jun	Orchideeënexcursie Tichelgaten bij Buren
19 jun	Fietsexcursie in Bethunepolder
30 jun-2 jul	KNNV weekend Kalmthout
17 jul	Botanische Tuin met Bert Schalkx
21 aug	Wandeling uiterwaarden bij Vianen
3 sep	Fietsboot bij de Eem/Amersfoort
27 okt	Kraanvogels Noord Duitsland

Voor elke excursie staat het aanmeldingsformulier op utrecht.knnv.nl/agenda/

De CONVO is de periodiek van de afdeling Utrecht van de KNNV en verschijnt vier keer per jaar. Sluitingsdatum kopij voor de volgende CONVO: **7 september 2023**. Kopijaanleveren via redactie@utrecht.knnv.nl

Een abonnement op de CONVO zonder lidmaatschap kost €11,75 per jaar (na 1 februari 2023: €13,25).

Contributie/lidmaatschap 2023: Gewoon lid: € 30,75 (na 1 februari 2023: €32,25); huisgenootlid: € 12,75 (na 1 februari 2023: €14,25); jeugdlid*: € 18,25 (na 1 februari 2023: €19,75) te voldoen op rekening NL96INGB0000512683 t.n.v. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver. Afd. Utrecht. Vanaf 1 oktober 2023 bedraagt de contributie €7,00 tot het einde van het kalenderjaar. U-pashouders kunnen hun contributie geheel of gedeeltelijk voldoen uit hun budget. Opzegging van het lidmaatschap vóór 1 november. Leden van de KNNV zijn bij activiteiten van de KNNV verzekerd tegen persoonlijke aansprakelijkheid.

Wil je de verenigingstelescoop voor maximaal 3 weken lenen, neem dan contact op met beheerder Leo Thijssen: lijm.thijssen@casema.nl

*Het jeugdlidmaatschap geldt tot en met het kalenderjaar waarin men 25 wordt.